

SD.03

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ

Що ми розуміємо під гендерною рівністю

14–17 років

45 хв

ВИХОВНА МЕТА: сформувати в учнів ціннісні уявлення про сутність поняття «гендер» та рівноцінну роль чоловіків і жінок у суспільстві.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ: виховна година, урок з громадянської освіти, робота з джерелами, з таблицею, аргументована дискусія.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: гендер, гендерна політика, гендерні стереотипи, гендерна дискримінація, індекс гендерної рівності.

Чи доводилося вам чути слова «гендер», «гендерна рівність», «гендерна дискримінація»? Що вони, на вашу думку, означають? Поняття «гендер» є відносно молодим: уперше було використано в 70-ті роки ХХ ст. для опису соціально визначених характеристик чоловіків та жінок, на відміну від біологічно визначених (стать). Тобто гендер – «феномен культури, а не біології».

Гендерна рівність – це справедливе ставлення до жінок і чоловіків (а справедливість веде до рівноправності).

Гендерна дискримінація – порушення прав людини на основі статі. Дискримінація жінок і чоловіків в Україні зумовлює низку проблем: демографічну кризу, зменшення тривалості життя (особливо чоловіків), торгівлю людьми, насильство (як у сім'ї, так і в суспільстві у цілому), гендерний дисбаланс в сільській місцевості за рахунок активного відпливу жінок з села (так званий "мовчазний жіночий бунт" внаслідок потрійного тягаря на плечах сільських жінок, тривалість робочого дня яких становить 16 годин) та інші.

Статистика свідчить, що політична влада в Україні є практично одностатевою, тобто більшість населення (пригадаймо, що частка жінок складає 54%) нашої країни у сферах державного та громадсько-політичного життя не має виразників своїх поглядів та побажань. В сучасній Україні жінки практично відсутні у вищих ешелонах виконавчої та законодавчої влади.

Втім, держава також дискримінує чоловіків, зокрема на рівні сім'ї. Батька часто не згадують в українських законах, що стосуються сім'ї та батьківства. Татусі-одинаки не можуть успішно проявити себе в догляді за дитиною, бо не отримують в повному обсязі пільг, якими користуються матері.

КРОК 1. Учні отримують випереджувальне завдання: використовуючи ЗМІ / Інтернет, підшукати інформацію про дискримінацію жінок при працевлаштуванні та на робочому місці. Відповідно до отриманої інформації вони заповнюють загальну таблицю

Причини дискримінації жінок при працевлаштуванні	Приклади дискримінації жінок на робочому місці	Сфери діяльності, в яких жінки зазнають найбільшої дискримінації

Можливий варіант заповнення:

Причини дискримінації жінок при працевлаштуванні	Приклади дискримінації жінок на робочому місці	Сфери діяльності, в яких жінки зазнають найбільшої дискримінації
за сімейним станом (незаміжні жінки)	відмова у наданні відпусток у зв'язку з вагітністю і пологами	політика
жінки з маленькими дітьми	відмова у наданні відпусток по догляду за дітьми	бізнес
вагітні жінки	обмеження можливостей професійного зростання	органи влади всіх рівнів (особливо найвищий)
за віком	сексуальні домагання	
за зовнішнім виглядом	складність доступу до престижних професій і посад нижча оплата праці, порівняно з чоловіками	
	обмеження можливості займати посади, пов'язані з керівною і управлінською діяльністю (феномен «скляної стелі»)	

КРОК 2. Проаналізуйте разом з учнями таблицю. Проведіть бесіду за наступними питаннями:

- Що таке індекс гендерної рівності?
- Чи відповідають дані, наведені в таблиці, індексу гендерної рівності? Чому?
- Що обмежує можливості кар'єрного росту для жінок?
- Які стереотипи стосовно жінок склались у суспільстві?
- Яку роботу переважно пропонують жінкам роботодавці? Чому?
- До чого призводить низький рівень доходів жінок?
- Як ви розумієте вислови «фемінізація бідності», «жіночі галузі економічної діяльності»?
- Чому в Україні поширена тенденція: чим нижчий за рівнем орган виконавчої влади, тим більше гендерно-збалансованим він є?
- Які форми дискримінації не потрапили до таблиці (домашня дискримінація, насильство в сім'ї)?
- Чому жінки стають жертвами домашнього насильства?
- Як можна досягти рівноправності чоловіків і жінок в суспільстві?

Питання для обговорення:

- Чи повинні хлопці та дівчата в школі мати рівний доступ до всіх програм з отримання трудових навичок (вміння шити, готувати, друкувати, працювати з технікою)?
- Відповідальність за виховання дітей має розподілятися між усіма дорослими членами сім'ї?
- В організаціях, де працюють чоловіки та жінки, хто повинен обіймати керівні посади?
- Чи повинні чоловіки виправдовувати соціальні очікування – бути сильними, агресивними, конкурентоспроможними?
- Бути домогосподаркою – це такий самий спосіб реалізувати себе, як і працювати?
- Якими, на вашу думку, здебільшого, мають бути жінки? (бізнес-леді; жінки-господині, мати-берегині; жінки-красуні, вродливі, емоційні; це вибір кожної жінки.)
- Чи повинна жінка мати дітей, щоб реалізувати себе?
- Якщо робочих місць бракує, то чоловіки повинні мати більше прав на роботу, ніж жінки?

***Джерело:** Адаптовано за: © Сапіжак Оксана, практичний психолог Класичної гімназії при ЛНУ ім. І.Франка м. Львова; © Совенко Лариса Володимирівна, методист центру, Комунальний позашкільний навчальний заклад "Центр дитячої творчості "Дивосвіт", м.Кривий Ріг*